FHI-KUTT KAN BLI DYRT FOR FOLKEHELSEN

I statsbudsjettet for 2027 foreslås det store kutt i driftsmidlene til Folkehelseinstituttet (FHI). Kuttene forverrer en presset økonomisk situasjon ved instituttet.

Dette er andre året på rad med store kutt til FHI, og kuttene vil fortsette inn i 2028. Ledelsen har varslet at FHI må nedbemanne mer enn 100 årsverk. Dette vil påvirke arbeidet med forebygging, beredskap for helsekriser og infrastruktur for helsedata. Gjentatte kutt vil gradvis svekke både fagmiljøene og FHIs rolle som kunnskapsetat.

Kun 3 prosent av helsebudsjettet brukes på forebygging i Norge. Helsepersonellplan 2040 har vist hvor stort presset på helsetjenestene blir i fremtiden. Det foreslåtte kuttet i det forebyggende folkehelsearbeidet vil undergrave ambisjonene i helsepersonellplanen om å ta ut effekten av forebygging.

Vi er bekymret for nedbygging av kunnskap, råd og beredskap med direkte følger for:

- Forebygging av de største årsakene til sykdom og død – de ikke smittsomme sykdommene
- Forebygging av skader av miljøeksponeringer
- Utvikling av verktøy for økt treffsikkerhet og forbedringer i screeningsprogrammene for kreft
- Opprettholdelse av oppslutningen om barnevaksinasjonsprogrammet gjennom spredning av forskningsbasert kunnskap
- Beredskap for neste pandemi
- Rådgivning og beslutningsstøtte til helsetjenesten, fylker og kommuner
- Forebygging av ulikhet i helse som også har konsekvenser for minoriteter og innvandrere
- Kunnskap om effekter av tiltak.

FHI har ansvar for befolkningsperspektivet og kunnskapen for primærforebygging på alle disse områdene. Om dette kuttes, finnes ingen andre miljøer og institusjoner med dette ansvaret.

FHI har fått nye og omfattende oppgaver på helsedataområdet, som skal løses innenfor allerede pressede rammer. Som følger av strammere budsjetter og nye oppgaver som ikke fullfinansieres, har ledelsen ved FHI foreslått 25 prosent reduksjon i kunnskapsproduksjonen finansiert over rammebudsjettet. Forskning er en kjerneoppgave i Folkehelseinstituttet og kunnskapen som frambringes understøtter andre sentrale oppgaver som helseovervåking, rådgivning og beredskap.

Vi frykter at viktig forskning på blant annet vaksiner, årsakssammenhenger, epidemitiltak og sykdoms- og skadeforebygging vil bli skadelidende.

Sterke fagmiljøer tar lang tid å bygge opp, men kort tid å rive ned. Nasjonen trenger kvalitetssikret helseinformasjon og kunnskap. Derfor er kutt feil medisin – vi trenger en vaksine i form av økte bevilgninger. Vi ber derfor Stortinget reversere regjeringens forslag til kutt i bevilgningen til FHI på post 01 på Kapittel 745 i HODs budsjett.

Elisabet Haugsbø	Steinar A. Sæther	Kjersti Barsok	Espen Nordgård Jakobsen
president Tekna	leder Forskerforbundet	forbundsleder NTL	Styreleder Samfunnsviterne